

Најава из Торина да Фијат”, због кризе у аутомобилској индустрији, привремено прекида производњу, а радници иду на принудни годишњи одмор, била је повод да се јуче у редакцији „Политике” састану Небојша Ћирић, секретар Министарства економије и регионалног развоја, и Ненад Поповић, председник Економског савета Демократске странке Србије. Само дан након што је из Италије посредством медија стигла информација да ће следећа година за Серђа Маркјонеа, првог човека тамошње фабрике четвороточкаша, бити „најгора у његовом животу”, Ћирић и Поповић су отворили расправу да ли је стратешко партнерство са „Заставом” посао, или промашај века. И са једне и са друге стране стола, међу гомилом папира, нашао се исти документ: Уговор о заједничком инвестиционом улагању потписан је 29. септембра између „Фијат групе” и државе Србије. Ипак, Ћирић и Поповић другачије су тумачили чланове овог уговора. А Ћирић је обећао Поповићу да ће му показати и бизнис план овог пројекта, ако потпише да ће чувати тајну.

Небојша Ћирић: Почетком прошле седмице састао сам се са представницима „Фијата” у Србији. Рекли су да морају да предузму неколико мера. Али су, такође, истакли да ће се фокусирати на производњу малих градских аутомобила, а ту је „Заставина” шанса. Нема никаквих назнака да ће доћи до успоравања, или заустављања тог пројекта.

Ненад Поповић: Разумем да господин Ћирић, из позиције власти, мора да брани ситуацију у коју је влада запала. Ситуација је, благо речено, катастрофална. Реч је о изванредном маркетиншком потезу за победу на изборима. И није ово продужени годишњи одмор, бојим се да ће ово принудно заустављање производње трајати мало дуже. „Фијат” неће доћи у „Заставу”.

Небојша Ћирић: Не видим зашто је онда „Фијату” било потребно да потпише уговор, оснује заједничко предузеће, да пребаци два милиона евра намењених за социјални програм ако не мисли да долази у Србију?

„Политика”: Да ли је уопште добро да „Фијат” дође?

Ненад Поповић: Ма, добро је дошао „Фијат”, али уговор који је потписан је катастрофалан. Суштинска примедба је што држава Србија почиње да се бави предузетништвом. Србија је урадила оно што није ниједна држава у свету. Ми, практично, плаћамо „Фијату” да дође. Обуставили смо производњу у „Застави”, зато што је то био један од услова, а „Фијат” још није дошао.

Небојша Ћирић: Али какав би био статус „Заставе” да држава није била предузетничког духа? Ми смо крајем прошле године расписали претквалификациони тендер за „Заставу” и у посети нам је био кинески „Ферст аутомобил воркс” и „Фолксваген”. „Фијат” је једини рекао да неће да купи „Заставу” због дугова, али да жели да нађе модел како да производи аутомобиле. Квалификована радна снага и историја производње аутомобила били су одлучујући фактор приликом доношења одлуке. Најлакше је било продати „Заставу”, али њу нико није хтео да купи, нити да је прими као поклон. Урађена је анализа и установљено је да једно радно место у производњи аутомобила са собом вуче четири нова радна места која су директно везана за производњу, и то је мотив државе да уђе у овај посао.

„Политика”: А да ли је могло да се уради нешто друго, господине Поповићу?

Ненад Поповић: Власт је та која даје одговоре. Ми питамо. Једине обавезе „Фијата” према уговору су 200 милиона евра. И нема речи о 700 милиона. Нигде у уговору не пише да ће се годишње производити 200.000 аутомобила, не пише ни да ће се отворити на десетине хиљада нових радних места, већ само 2.433 и то не сад, него до 2012. године. Обим извоза није дефинисан, а укупно улагање Србије је 250 милиона евра. Не постоји бизнис план, није урађена анализа ризика, не зна се када ће држава моћи да очекује повраћај средстава. Са друге стране, Република Србија даје 100 милиона евра оснивачког улога, 50 милиона евра као кредит оснивача. И то на 10 година, са каматном стопом од 0,9 одсто. У буџету су већ издвојена средства за „Фијат”.

„Политика”: Које је друго решење?

Ненад Поповић: Извините, када је о подстицајима реч, анализирао сам колико је ком

Да ли је Фиат у Крагујевцу посао века или велика обмана?

Пише: Политика

понедељак, 15 децембар 2008 19:01

произвођачу дато у којој земљи. У Чешкој је „Тојота” добила 8,33 одсто подстицаја у укупном износу улагања, у Словачкој је дато 12,5 процената, Фолксваген је у Словачкој добио 16,6 одсто, а ми смо дали преко 35 одсто подстицаја у укупном износу улагања. Израчунао сам да нас једно радно место у овом случају кошта 105.000 евра.

„Политика”: Чињеница је да је „Застава” проблем свих влада. Решавао га је и Слободан Милошевић, Зоран Ђинђић, Војислав Коштуница и нико га није решио. Шта је онда решење?

Ненад Поповић: Проблем је што се овај уговор урадио у предизборној кампањи и „Фијат” је Србију оборио на колена. Да смо тада рекли другима да је подстицај државе 105.000 евра по радном месту, вероватно би могло и другачије да се разговара.

Небојша Ћирић: То је нуђено другима, али „Заставу” нико није хтео. Са друге стране, „Фијат” улаже 700 милиона евра. Држава Србија улаже 50 милиона евра у кешу и 50 милиона евра, колико вреди „Заставина” имовина. „Фијат” у кешу треба да уложи 200 милиона евра и то даје онај однос 67 према 33 одсто власништва. У уговору пише да су кумулативна улагања 709 милиона евра.

Ненад Поповић: Еее, то је велика обмана. Тај новац улаже заједничко предузеће, а не „Фијат”. И то из добити, или профита. Значи, „Фијат” не доноси 700, већ 200 милиона евра.

Небојша Ћирић: Одмах по потписивању уговора ми смо тражили да објавимо уговор на сајту. То може да се провери. Када је реч о кредиту по повољним каматним стопама, то је новацкоји ће заједничко предузеће вратити нашој држави. Као неко ко има 33 одсто власништва, добићемо дивиденде у том предузећу. То ће бити подељено радницима као нека врста стимулације. Бизнис план постоји и он је у прилогу уговора. Није објављен, јер је то пословна тајна „Фијата”. Наравно, да смо правили анализе трошкова и добити. Предузеће је било на државним јаслама, у последњих 15 година држава, значи порески обвезници, дали су „Застави” 500 милиона евра.

Ненад Поповић: Да разјаснимо, „Фијат” улаже 200, Србија 100 милиона евра, а заједничко предузеће ће из кредита да уложи додатних 400 милиона евра.

Да ли је Фиат у Крагујевцу посао века или велика обмана?

Пише: Политика

понедељак, 15 децембар 2008 19:01

Небојша Ћирић: Али, Ненаде, да ли би заједничко предузеће без „Фијата” могло да добије кредит од 400 милиона евра? Ненад Поповић: Не би. Али, немојте да бркамо ствари. Као послован човек тврдим да ниједан бизнис план није тајна.

Небојша Ћирић: Уговор је послат на владу, надлежна министарства су добила уговор на увид са бизнис планом, њега су видели руководство и синдикат „Заставе”.

Ненад Поповић: Одговорите онда када Србија може да очекује повраћај инвестиција?

Небојша Ћирић: За десет година.

Ненад Поповић: Први пут то чујем! Сматрам да у овој кризи нема шансе да се повраћај инвестиција врати пре истека 20 година.

Небојша Ћирић: Ово није ствар која треба да се крије.

Ненад Поповић: А да ли је Одбор за индустрију требало да види тај план, или треба да верујемо неком министру на реч?

Небојша Ћирић: Али, још ми нисте одговорили шта је била друга опција за „Заставу”?

Ненад Поповић: Тврдим да ће „Фијат”, док траје криза, било коју нову производњу покренути у оним фабрикама где је обустављена производња да би заштитио своје тржиште.

Небојша Ћирић: План „Фијата” је да скоро 98 одсто производње извози у ЕУ. Да би производ био и ценовно конкурентан, допринеће то што је радна снага у Србији много

Да ли је Фиат у Крагујевцу посао века или велика обмана?

Пише: Политика

понедељак, 15 децембар 2008 19:01

јефтинија него у Италији.

Ненад Поповић: Имате ли неку банкарску гаранцију?

„Политика”: А која је разлика између интервенција државе када је у питању гасни аранжман и овај посао?

Ненад Поповић: Само у једној ствари, нафта, гас и струја су стратешке области где све европске државе имају своје уделе у власништву. Аутомобилска индустрија је приватни бизнис.

„Политика”: А како смо ми пренос гаса пренели на руску приватну компанију?

Ненад Поповић: Али има ли било које државе да је урадила ово што смо ми урадили са „Фијатом”?

Небојша Ћирић: У „Шкоди” је држава до пре неколико година била власник једног дела, па је „Фолксваген” то откупљивао. Поента приче је да смо ми закаснили. Могли смо да оставимо предузеће да животи као и досад. Али, решење је морало да се нађе. А ја и даље нисам чуо шта је ваше решење?

Ненад Поповић: Решење је да стручњаци из владе и привреде седну, направе широку расправу о томе и да заједнички донесу одлуку. По „Политика”: Шта ако та анализа покаже да „Заставу” треба затворити?

Ненад Поповић: Ни у ком случају то не би требало урадити. Једино је прва или друга влада могла да затвори „Заставу”. Сада, у доба економске кризе, држава мора да буде социјални партнер. Мора „Застава” да остане. Субвенције морају да остану.

Да ли је Фиат у Крагујевцу посао века или велика обмана?

Пише: Политика

понедељак, 15 децембар 2008 19:01

Небојша Ћирић: Рађене су студије још од деведесетих шта ћемо са тим предузећем. На крају, ми долазимо до тога да је једино решење да држава узме активну улогу.

„Политика”: И један и други се слажете да држава треба да има активну улогу, само је у првом случају реч о партнерству са „Фијатом”, а у другом се инсистира на субвенцијама. Ако пропадају сви произвођачи аутомобила, ко може да гарантује да ће таква „Застава” да опстане?

Ненад Поповић: Али, у овом случају је улагање државе много мање. Доћи ће бољи моменат за продају, кроз неколико година.

„Политика”: Од 1990. године тај моменат није дошао?

Небојша Ћирић: Па и „Фолксваген” је почетком деведесетих дошао да гледа „Заставу”, овде су избили ратови па су они отишли и купили „Шкоду”.

„Политика”: Да се вратимо на гаранције. Зашто Ви, господине Ћирићу, мислите да ће „Фијат” сигурно доћи, а зашто Ви, господине Поповићу, мислите да „Фијат” неће доћи?

Небојша Ћирић: Наравно да имамо гаранције. Не верујем да би „Фијат” потписао уговор да нема озбиљне намере.

Ненад Поповић: Под оваквим условима би потписао било ко да сте понудили ове подстицаје.

„Политика”: Да ли ми сад треба да кукамо да ли ће „Фијат” уопште доћи или да кажемо да нам не треба уопште?

Да ли је Фиат у Крагујевцу посао века или велика обмана?

Пише: Политика

понедељак, 15 децембар 2008 19:01

Ненад Поповић: Био бих најсрећнији кад би се сва ова обећања испунила.

„Политика”: Шта ми сад треба да урадимо да задржимо „Фијат” овде?

Небојша Ћирић: Да ли треба да замрзнемо уговор или да констатујемо да нам је „Фијат” неопходан и да остваримо оно што смо потписали.

Ненад Поповић: Ви сте „Заставу” дали по принципу „дођем ти”.

„Политика”: Зар ова држава не ради на много крупнијим стварима, на гасном аранжману са Русијом, по том принципу?

Ненад Поповић: Гаранција државе је највећа могућа гаранција. Изванредна би нам сад била гаранција италијанске владе.

„Политика”: Али дајемо и НИС на реч да ћемо добити гас? По међународном праву, то није никаква гаранција.

Ненад Поповић: Био бих пресрећан да нам италијанска влада да такву врсту гаранције.

(Политика)